

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

19 юли 2012 година*

„Директива 2006/112/ЕО — Член 56, параграф 1, буква д) — Член 135, параграф 1, букви е) и ж) — Освобождаване от данъчно облагане на сделки по управление на активи — ценни книжа (управление на портфейла)“

По дело C-44/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesfinanzhof (Германия) с акт от 28 октомври 2010 г., постъпил в Съда на 31 януари 2011 г., в рамките на производство по дело

Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst

срещу

Deutsche Bank AG,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н J.N. Cunha Rodrigues, председател на състав, г-н U. Löhmus, г-н A. Rosas (докладчик), г-н A. Ó Caoimh и г-н Ал. Арабаджиев, съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-жа R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 1 март 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst, от г-н M. Baueregger, в качеството на представител,
- за Deutsche Bank AG, от г-н P. Farmer и г-н P. Freund, barristers,
- за германското правителство, от г-н T. Henze, в качеството на представител,
- за нидерландското правителство, от г-жа C. M. Wissels и г-жа M. K. Bulterman, в качеството на представители,
- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа C. Murrell, в качеството на представител, подпомагана от г-н R. Hill, solicitor,

* Език на производството: немски.

— за Европейската комисия, от г-жа С. Soulay, г-жа L. Lozano Palacios и г-н В.-R. Killmann, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 май 2012 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 56, параграф 1, буква д) и на член 135, параграф 1, букви е) и ж) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 3, стр. 7 и поправка в ОВ L 74, 2011 г., стр. 3, наричана по-нататък „Директива 2006/112“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst (наричана по-нататък „Finanzamt“) и Deutsche Bank AG (наричана по-нататък „Deutsche Bank“) във връзка по-специално с квалификацията, с оглед на освобождаването от облагане с данък върху добавената стойност (наричан по-нататък „ДДС“), на управлението на активи — ценни книжа (наричано по-нататък „управление на портфейла“), осъществявано от Deutsche Bank.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

- 3 Към момента на настъпване на обстоятелствата в главното производство член 56 от Директива 2006/112 гласи:

„1. За място на доставка на следните услуги за клиенти, установени извън Общността, или за данъчнозадължени лица, установени в Общността, но не в държавата на доставчика, се счита, че е мястото, където клиентът е установил своята дейност или има постоянен обект, за който се доставя услугата или при липса на такова място — мястото на постоянния му адрес или обичайно местоживееене:

[...]

- а) банкови, финансови и застрахователни сделки, включително презастраховане, с изключение на отдаването под наем на сейфове;

[...]“.

- 4 Съгласно член 135 от тази директива:

„1. Държавите членки освобождават следните сделки:

- а) застрахователните и презастрахователните сделки, включително свързаните с тях услуги, извършвани от застрахователни брокери и агенти;

[...]

- е) сделките, включително договаряне, с изключение на управление и отговорно пазене, с акции и дялове на дружества и сдружения, необезпечени облигации и други ценни книжа с изключение на документи, установяващи права на собственост върху стоки и правата или ценните книжа, посочени в член 15, параграф 2;
- ж) управлението на специалните инвестиционни фондове съгласно определенията, дадени от държавите членки;

[...]“.

Германското законодателство

- 5 Член 3а, параграф 3 от Закона за данък върху добавената стойност от 2005 г. (Umsatzsteuergesetz 2005), в действащата му към момента на настъпване на обстоятелствата в главното производство редакция (наричан по-нататък „UStG“), предвижда:

„Ако получателят на някоя от посочените в параграф 4 други доставки е данъчнозадължено лице, в отклонение от параграф 1 се счита, че доставката е извършена на мястото, където получателят упражнява дейността си. Ако доставката е извършена в постоянния обект на данъчнозадължено лице, тя се счита за извършена на това място. Ако получателят на някоя от посочените в параграф 4 други доставки не е данъчнозадължено лице и местоживеенето или седалището му е в трета страна, доставката е извършена в мястото, където той живее или има седалище“.

- 6 Член 3а, параграф 4, точка 6, буква а) от този закон гласи:

„Други доставки“ по смисъла на параграф 3 са: [...]

- а) други доставки от вида на описаните в член 4, точка 8, букви а)—h) и точка 10, както и управлението на кредити и обезпечения по кредити, [...]“.

- 7 Съгласно член 4, точка 8, букви е) и h) от UStG:

„От облагане се освобождават следните сделки, които попадат в приложното поле на член 1, параграф 1, точка 1:

[...]

- е) сделките с ценни книжи, включително договарянето по тях, с изключение на управление и отговорно пазене на ценни книжи,

[...]

- h) управлението на инвестиционни активи съгласно Закона за инвестициите [Investmentgesetz], както и управлението на професионално-съсловни пенсионнозастрахователни учреждения по смисъла на Закона за надзора върху застраховането [Versicherungsaufsichtsgesetz];

[...]“.

- 8 Съгласно административни тълкувателни указания на Федералното министерство на финансите, които не са задължителни за съдилищата:

„Член 3а, параграфи 3 и 4, точка 6, буква а) от UStG не се прилага, когато се определя мястото на изпълнение при управлението на активи. Освен това не може да се прави пряко позоваване на член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112/ЕО, съгласно който в някои случаи на „банкови, финансови и застрахователни сделки“ мястото на доставка е мястото на седалище или на стопанска дейност на получателя на доставката. „Банкови, финансови и застрахователни сделки“ са понятия на общностното право и трябва да се тълкуват като такива. В Директива 2006/112/ЕО, а до 31 декември 2006 г. — и в [Шеста директива 77/388/ЕИО на Съвета от 17 май 1977 година относно хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно данъците върху оборота — обща система на данъка върху добавената стойност: единна данъчна основа (ОВ L145, стр. 1)] — не се определя какво по-конкретно обхващат тези понятия. Член 135, параграф 1, букви а)—е) от Директива 2006/112/ЕО [...] обаче съдържа недвусмислени насоки за тълкуването на тези понятия. Управлението на активи не е посочено в споменатите разпоредби. От член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112/ЕО [...] също не следва, че нормата трябва да обхваща и други банкови, финансови и застрахователни сделки.

Единната услуга „управление на активи“ подлежи на данъчно облагане. Освобождаването от данъчно облагане по член 4, точка 8, буква е) от UStG е неприложимо, тъй като управлението на активи (управление на портфейла) не е сред сделките, спрямо които се прилагат споменатите разпоредби за освобождаване. [...]“.

Обстоятелства в основата на спора по главното производство и преюдициалните въпроси

- 9 През 2008 г. Deutsche Bank доставя, пряко и чрез дъщерни дружества, услуги по управление на портфейла на клиенти инвеститори. Последните са възлагали на Deutsche Bank както да управлява ценни книжа, отчитайки избраната от клиентите инвеститори стратегия, по своя преценка и без предварително да получава от тях указания, така и да взема всички мерки, които са целесъобразни при управлението на ценните книжа. Deutsche Bank е имала правото да се разпорежда с активите (ценни книжа) от името и за сметка на клиентите инвеститори.
- 10 Клиентите инвеститори са плащали годишно възнаграждение в размер на 1,8 % от стойността на управляваните активи. Възнаграждението се състои от две части — 1,2 % от посочената стойност за управлението на активите и 0,6 % от стойността на активите за покупката и продажбата на ценни книжа. Възнаграждението включва и воденето на сметките и депозитите, както и допълнителните разходи за придобиването на инвестиционни дялове, включително инвестиционни дялове във фондове, управлявани от предприятия на Deutsche Bank.
- 11 В края на всяко тримесечие от календарната година и на всяка година клиентът инвеститор е получавал отчет за развитието на процеса по управление на неговите активи, като е имал право да прекрати поръчката по всяко време, с незабавно действие.
- 12 При подаването на декларацията си за ДДС за май 2008 г. Deutsche Bank уведомява Finanzamt, че според нея съгласно член 4, точка 8 от UStG предоставените услуги в рамките на управлението на портфейла са освободени от данъчно облагане, що се отнася до предоставените услуги на клиенти инвеститори в Германия и в останалата част на Европейския съюз. Deutsche Bank също така изразява мнение, че съгласно член 3а, параграф 4, точка 6, буква а) от UStG предоставените услуги на клиенти инвеститори, установени на територията на трети страни, са необлагаеми.

- 13 Finanzamt отхвърля това становище и на 29 април 2009 г. издава акт, с който изисква авансовото плащане на ДДС за май 2008 г. и в който приема, че услугите по управление на портфейла за разглежданите клиенти инвеститори са облагаеми и не са освободени.
- 14 Жалбата, подадена от Deutsche Bank по административен ред срещу този акт, е отхвърлена. Finanzgericht (Финансов съд) обаче уважава жалбата, подадена пред него от Deutsche Bank. Тогава Finanzamt обжалва решението на Finanzgericht с ревизионна жалба пред Bundesfinanzhof (Федерален финансов съд).
- 15 Тъй като има съмнения как трябва да се квалифицира управлението на портфейла от гледна точка на освобождаването от ДДС, Bundesfinanzhof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) [Управлението на портфейла], от данъчнозадължено лице срещу възнаграждение, при което това лице взема самостоятелно решение дали да закупи и продаде ценни книжа и изпълнява това решение с покупката и продажбата на ценните книжа, освободено ли е от данъчно облагане:

— само като управление на специални инвестиционни фондове общо за няколко инвеститори, по силата на член 135, параграф 1, буква ж) от Директива [2006/112], или и

— като индивидуално управление на портфейла за отделни инвеститори, по силата на член 135, параграф 1, буква е) от Директива [2006/112] (сделка, която се отнася до ценни книжа, или като договаряне при такава сделка)?

2) При определянето на основната и на съпътстващата доставка какво значение има критерият, съгласно който за клиентите съпътстващата доставка представлява не цел сама по себе си, а начин да ползват при най-добри условия основната услуга на доставчика, по отношение на отделното фактуриране на съпътстващата доставка и на възможността съпътстващата доставка да бъде извършена от трето лице?

3) Включва ли член 56, параграф 1, буква д) от Директива [2006/112] само посочените в член 135, параграф 1, букви а)–ж) от Директива [2006/112] доставки, или той включва и [управлението на портфейла], дори ако последната разпоредба не се прилага към тази сделка?“.

По преюдициалните въпроси

По втория въпрос

- 16 С втория си въпрос, който следва да се разгледа на първо място, запитващата юрисдикция иска да се установи — когато се определят коя е основната и коя е съпътстващата доставка при услуга по управление на портфейла като разглежданата в спора по главното производство, а именно извършвана срещу възнаграждение дейност, при която данъчнозадълженото лице взема самостоятелно решение дали да закупи и продаде ценни книжа и изпълнява това решение с покупката и продажбата на ценните книжа — какво значение има критерият, съгласно който за клиентите съпътстващата доставка представлява не цел сама по себе си, а начин да ползват при най-добри условия основната услуга на доставчика, по отношение на отделното фактуриране на съпътстващата доставка и на възможността съпътстващата доставка да бъде извършена от трето лице.

- 17 Като начало следва да се отбележи, че дейност по управление на портфейла като осъществяваната от Deutsche Bank в спора по главното производство се състои от няколко елемента.
- 18 Съгласно практиката на Съда, когато една сделка се състои от съвкупност от елементи и действия, трябва да бъдат отчетени всички обстоятелства, при които протича въпросната сделка, за да се определи по-специално дали са налице две или повече различни доставки или една-единствена доставка (вж. по-конкретно в този смисъл Решение от 27 октомври 2005 г. по дело *Levob Verzekeringen и OV Bank*, C-41/04, Recueil, стр. I-9433, точка 19, както и Решение от 10 март 2011 г. по дело *Vog и др.*, C-497/09, C-499/09, C-501/09 и C-502/09, Сборник, стр. I-1457, точка 52).
- 19 В това отношение Съдът е постановил, че налице е една-единствена доставка, когато един от елементите трябва да се разглежда като основна доставка, а друг елемент — като съпътстваща доставка, която подлежи на същото данъчно третиране като основната доставка (вж. Решение от 15 май 2001 г. по дело *Primback*, C-34/99, Recueil, стр. I-3833, точка 45 и цитираната съдебна практика).
- 20 Трябва обаче да се напомни, че една-единствена доставка за целите на ДДС може да е налице и при други обстоятелства.
- 21 Съдът е постановил, че такъв е случаят и когато два или повече елемента или действия, предоставени от данъчнозадълженото лице на потребителя, в случая на средния потребител, са толкова тясно свързани, че обективно образуват една-единствена неделима икономическа доставка, която би било изкуствено да се раздробява (Решение по дело *Levob Verzekeringen и OV Bank*, посочено по-горе, точка 22).
- 22 С оглед на тези съображения и за да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция, следва да се приеме, че с втория си въпрос посочената юрисдикция по същество иска както да се квалифицира за целите на ДДС разглежданата в главното производство услуга по управление на портфейла, извършвана срещу възнаграждение дейност, при която данъчнозадълженото лице взема самостоятелно решение дали да закупи и продаде ценни книжа и изпълнява това решение с покупката и продажбата на ценните книжа, така и в частност да се определи дали тази дейност трябва да се приеме за една-единствена икономическа доставка.
- 23 При отчитането в съответствие със съдебната практика, цитирана в точка 18 от настоящото решение, на всички обстоятелства, при които протича управлението на портфейла, става ясно, че по своята същност то е съчетание на услуга по анализ и контрол на активите на клиента инвеститор, от една страна, с услуга по покупка и продажба на ценни книжа, от друга.
- 24 Вярно е, че тези два елемента на услугата по управление на портфейла могат да бъдат доставяни отделно. Възможно е клиентът инвеститор да търси единствено консултантска услуга и да предпочита сам да определя и извършва инвестиционните сделки. Обратно, клиентът инвеститор, който предпочита сам да взема решенията за инвестиране на ценни книжа и по-общо да структурира и контролира активите си, без да извършва покупки или продажби, може да се обърне към посредник за последния вид дейност.
- 25 При услуга по управление на портфейла като извършваната от Deutsche Bank в спора по главното производство обаче средният клиент инвеститор търси именно съчетанието от посочените два елемента.
- 26 Както отбелязва генералният адвокат в точка 30 от заключението си, при услугата по управление на портфейла решението коя е най-добрата стратегия при покупката, продажбата или запазването на ценни книжа изобщо не би било от полза за инвеститорите, ако тази стратегия

не бъде изпълнена. Аналогично, извършването — или неизвършването, в зависимост от случая — на покупки и продажби, без да са придобити експертни умения и без да е направен предварителен анализ на пазара, също не би имало смисъл.

- 27 Следователно при разглежданата в главното производство услуга по управление на портфейла тези два елемента не само са неделими, но и трябва да се поставят на една и съща плоскост. И единият, и другият елемент са абсолютно необходими, за да се извърши цялостната услуга, поради което няма как да се приеме, че единият трябва да се разглежда като основната, а другият — като съпътстващата услуга.
- 28 Ето защо следва да се приеме, че посочените елементи са толкова тясно свързани, че обективно образуват една-единствена икономическа доставка, която би било изкуствено да се раздробява.
- 29 С оглед на предходното на втория въпрос следва да се отговори, че услуга по управление на портфейла като разглежданата в главното производство, а именно извършвана срещу възнаграждение дейност, при която данъчнозадълженото лице взема самостоятелно решение дали да закупи и продаде ценни книжа и изпълнява това решение с покупката и продажбата на ценните книжа, се състои от два елемента, които са толкова тясно свързани, че обективно образуват една-единствена икономическа доставка.

По първия въпрос

- 30 С първия си въпрос, който следва да се разгледа на второ място, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 135, параграф 1, буква е) или ж) от Директива 2006/112 трябва да се тълкува в смисъл, че управление на портфейла като разглежданото в главното производство е освободено от ДДС съгласно тази разпоредба.
- 31 Що се отнася до предвиденото в член 135, параграф 1, буква ж) от Директива 2006/112 освобождаване, налага се изводът, че в Директива 2006/112 не е дадено определение на понятието за управление на специални инвестиционни фондове. Съдът обаче е уточнил, че с това освобождаване се визират сделките, обичайни за дейността на предприятията за колективно инвестиране (Решение от 4 май 2006 г. по дело *Abbey National*, C-169/04, Recueil, стр. I-4027, точка 63).
- 32 В това отношение от член 1, параграф 2 от Директива 85/611/ЕИО на Съвета от 20 декември 1985 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 375, стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 138), изменена с Директива 2001/108/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 януари 2002 г. (ОВ L 41, стр. 35; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 4, стр. 164), следва, че това са предприятия, които имат единствено за цел колективното инвестиране в прехвърлими ценни книжа и/или в някои други ликвидни финансови активи, на капитал, привлечен чрез публично предлагане, функционират съобразно принципа на разпределението на рисковете и дяловете им единици подлежат, по искане на техните притежатели, на обратно изкупуване или откупуване, пряко или косвено, от тези предприятия.
- 33 Както отбелязва генералният адвокат в точки 14 и 15 от заключението си, конкретно става въпрос за съвместните фондове, в които са обединени голям брой инвестиции, разпределени в различни ценни книжа, които могат да бъдат ефективно управлявани с оглед на оптимизиране на резултатите, и в които фондове индивидуалните инвестиции могат да бъдат сравнително малки. Посочените фондове управляват инвестициите си от свое име и за своя сметка, докато всеки клиент инвеститор притежава участие във фонда, но не и самите инвестиции във фонда.

- 34 От друга страна, услуги като извършваните от Deutsche Bank в главното производство като цяло са свързани с активите на отделното лице, като общата стойност на тези активи трябва да е сравнително висока, за да бъде управлението им доходоносно. Лицето, което управлява портфейла, купува и продава инвестиции от името и за сметка на клиента инвеститор, който остава собственик на отделните ценни книжа през цялото време, докато договорът е в сила, а и след неговото изтичане.
- 35 Ето защо разглежданата в главното производство дейност по управление на портфейла, извършвана от Deutsche Bank, не попада в обхвата на понятието „управление на специални инвестиционни фондове“ по смисъла на член 135, параграф 1, буква ж) от Директива 2006/112.
- 36 Що се отнася до обхвата на член 135, параграф 1, буква е) от тази директива, Съдът е установил, че сделките с акции и други ценни книжа са сделки, които се осъществяват на пазара на ценни книжа, и че търговията с ценни книжа включва действия, които променят правните и финансовите отношения между страните (вж. в този смисъл Решение от 5 юни 1997 г. по дело SDC, C-2/95, Recueil, стр. I-3017, точки 72 и 73, както и Решение от 5 юли 2012 г. по дело DTZ Zadelhoff, C-259/11, точка 22).
- 37 Следователно изразът „сделки [...] с ценни книжа“ по смисъла на същата разпоредба се отнася до сделки, които могат да породят, изменят или погасят правата и задълженията на страните във връзка с ценни книжа (вж. по-специално Решение от 13 декември 2001 г. по дело CSC Financial Services, C-235/00, Recueil, стр. I-10237, точка 33 и Решение по дело DTZ Zadelhoff, посочено по-горе, точка 23).
- 38 Както бе установено в точка 23 от настоящото решение, разглежданата в главното производство услуга по управление на портфейла по своята същност се състои от два елемента, а именно от услуга по анализ и контрол на активите на клиента инвеститор, от една страна, и от услуга по покупка и продажба на ценни книжа, от друга.
- 39 Услугите по покупка и продажба на ценни книжа могат да попадат в приложното поле на член 135, параграф 1, буква е) от Директива 2006/112, но при услугите по анализ и контрол на активите случаят не е такъв, понеже последните услуги не предполагат непременно извършването на сделки, които могат да породят, изменят или погасят правата и задълженията на страните във връзка с ценни книжа.
- 40 Според Deutsche Bank и Европейската комисия същественото при разглежданата в главното производство услуга по управление на портфейла е самото извършване на покупка и продажба на ценни книжа, поради което споменатата услуга трябва да бъде освободена от ДДС съгласно член 135, параграф 1, буква е) от Директива 2006/112. Finanzamt, германското правителство, нидерландското правителство и правителството на Обединеното кралство пък считат, че водеща по-скоро е услугата по анализ и контрол, за която няма как да се приложи освобождаването, предвидено в тази разпоредба.
- 41 От точка 27 от настоящото решение обаче следва, че не е възможно да се приеме, че единият от съставните елементи на тази услуга е основната, а другият — съпътстващата услуга. Всъщност тези елементи трябва да се поставят на една и съща плоскост.
- 42 В това отношение съгласно постоянната съдебна практика термините, използвани за обозначаване на случаите на освобождаване по член 135, параграф 1 от Директива 2006/112, подлежат на стриктно тълкуване, тъй като представляват изключения от общия принцип, според който с ДДС се облага всяка услуга, предоставена възмездно от данъчнозадължено лице (вж. по-специално Решение от 20 ноември 2003 г. по дело Taksatorringen, C-8/01, Recueil, стр. I-13711, точка 36 и Решение по дело DTZ Zadelhoff, посочено по-горе, точка 20).

- 43 Ето защо, след като въпросната услуга може да бъде разглеждана за целите на ДДС само в нейната цялост, тя няма как да попада в приложното поле на член 135, параграф 1, буква е) от Директива 2006/112.
- 44 Това тълкуване се потвърждава от системата на Директива 2006/112. Както изтъкват германското и нидерландското правителство, всъщност освободеното съгласно член 135, параграф 1, буква ж) от Директива 2006/112 управление на „специални инвестиционни фондове“ от специални дружества за управление е форма на управление на активи — ценни книжа. Ако тази форма на управление на активи — ценни книжа попадеше в приложното поле на данъчното освобождаване на сделките с ценни книжа, уредено в член 135, параграф 1, буква е) от същата директива, нямаше да е необходимо да се въвежда освобождаване в това отношение в член 135, параграф 1, буква ж) от посочената директива.
- 45 На последно място, трябва да се приеме за установено, че принципът на данъчен неутралитет не поставя под въпрос този извод. Както отбелязва генералният адвокат в точка 60 от заключението си, този принцип няма как да разшири обхвата на даден случай на освобождаване, след като липсва недвусмислена разпоредба в този смисъл. Всъщност посоченият принцип е не норма на първичното право, която може да определи валидността на случай на освобождаване, а принцип за тълкуване, който трябва да се прилага наред с принципа, че случаите на освобождаване трябва да се тълкуват стриктно.
- 46 С оглед на предходното на първия въпрос следва да се отговори, че член 135, параграф 1, буква е) или ж) от Директива 2006/112 трябва да се тълкува в смисъл, че управление на портфейла като разглежданото в главното производство не е освободено от ДДС съгласно тази разпоредба.

По третия въпрос

- 47 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112 трябва да се тълкува в смисъл, че се прилага само към посочените в член 135, параграф 1, букви а)—ж) от същата директива услуги, или включва в обхвата си и услугата по управление на портфейла, дори ако последната разпоредба не се прилага към тази сделка.
- 48 По отношение на банковите, финансови и застрахователни сделки, включително презастраховане, с изключение на отдаването под наем на сейфове, член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112 предвижда, че мястото на доставка на тези услуги за клиенти, установени извън Общността, или за данъчнозадължени лица, установени в Общността, но не в държавата на доставчика, се счита, че е мястото, където клиентът е установил своята дейност или има постоянен обект, за който се доставя услугата, а при липса на такова място — мястото на постоянния му адрес или обичайно местоживееене.
- 49 Видно от текста на посочената разпоредба, с нея трябва да се определи мястото на извършване, за целите на ДДС, на банковите, финансови и застрахователни сделки, включително презастраховане. В това отношение в цитираната разпоредба изобщо няма препратка към услугите, изброени в член 135, параграф 1, букви а)—ж). От друга страна, тя предвижда едно-единствено изключение — отдаването под наем на сейфове.
- 50 Според Deutsche Bank, Finanzamt, нидерландското правителство, правителството на Обединеното кралство и Комисията приложното поле на член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112 не се ограничава до това на член 135, параграф 1, букви а)—ж) от същата директива.

- 51 Германското правителство, което се позовава на точки 31 и 32 от Решение от 22 октомври 2009 г. по дело Swiss Re Germany Holding (C-242/08, Сборник, стр. I-10099), поддържа обратната теза. Според него в цитираното решение Съдът приел, че правилното функциониране и еднаквото тълкуване на общата система на ДДС изискват понятията „застрахователни сделки“ и „презастраховане“ в разпоредбите на Шеста директива 77/388, които съответстват на член 56, параграф 1, буква д) и на член 135, параграф 1, буква а) от Директива 2006/112, да не бъдат определяни различно в зависимост от това дали се употребяват в едната или в другата от тези разпоредби. Тази логика трябвало да се прилага по аналогия към „финансовите сделки“.
- 52 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 69 от заключението си, мотивите в Решение по дело Swiss Re Germany Holding, посочено по-горе, са свързани с това, че в член 56, параграф 1, буква д) и член 135, параграф 1, буква а) от Директива 2006/112 по същество са използвани едни и същи термини от областта на застраховането: съответно „застрахователни сделки, включително презастраховане“ и „застрахователни и презастрахователни сделки“.
- 53 От друга страна, между споменатите в член 56, параграф 1, буква д) от тази директива „банкови“ и „финансови“ сделки и коя да е от сделките, изброени в член 135, параграф 1, букви б)–ж) от същата, няма подобна връзка. В нито една от последните разпоредби не е употребен терминът „банков“ или „финансов“. Изброените там сделки имат финансов характер и много от тях могат да бъдат извършвани от банки, макар и не само от банки. В допълнение, те изобщо не са изчерпателен списък на всички сделки, които могат да бъдат извършени от банка или да бъдат описани като финансови.
- 54 Доколкото управлението на портфейла, извършвано от Deutsche Bank в спора по главното производство, е финансова услуга и член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112 не може да се тълкува стриктно (вж. в този смисъл Решение от 26 септември 1996 г. по дело Dudda, C-327/94, Recueil, стр. I-4595, точка 21 и Решение по дело Levob Verzekering и OV Bank, посочено по-горе, точка 34 и цитираната съдебна практика), следва да се приеме, че тази дейност, като финансова сделка, попада в приложното поле на член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112.
- 55 С оглед на предходното на третия въпрос следва да се отговори, че член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112 трябва да се тълкува в смисъл, че се прилага не само към посочените в член 135, параграф 1, букви а)–ж) от същата директива услуги, но и към услугите по управление на портфейла.

По съдебните разноски

- 56 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Услуга по управление на активи — ценни книжа, като разглежданата в спора по главното производство, а именно извършвана срещу възнаграждение дейност, при която данъчнозадълженото лице взема самостоятелно решение дали да закупи и продаде ценни книжа и изпълнява това решение с покупката и продажбата на ценните книжа, се състои от два елемента, които са толкова тясно свързани, че обективно образуват една-единствена икономическа доставка.

- 2) Член 135, параграф 1, буква е) или ж) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност трябва да се тълкува в смисъл, че управление на активи — ценни книжа, като разглежданото в главното производство, не е освободено от данък върху добавената стойност съгласно тази разпоредба.
- 3) Член 56, параграф 1, буква д) от Директива 2006/112 трябва да се тълкува в смисъл, че се прилага не само към посочените в член 135, параграф 1, букви а)–ж) от същата директива услуги, но и към услугите по управление на активи — ценни книжа.

Подписи